

Eskebjerg-Enghave Vandværk

Formandens beretning v. generalforsamling 5. maj 2024

Indledning og ramme:

Bestyrelsens opgave er at sikre, at vi kan levere vand af god kvalitet, med høj forsyningssikkerhed og til en rimelig pris.

Den nuværende bestyrelse - med få justeringer - har nu arbejdet i 2 ½ år. Dengang forholdt generalforsamlingen sig til spørgsmålet om evt. nedlæggelse af vandværket og i stedet overgå til Kalundborg forsyning.

Det blev den gang vedtaget, at en ny bestyrelse skulle køre vandværket videre og få overblik over tingenes tilstand.

Den første periode brugte vi i bestyrelsen til at skabe os et overblik, og i seneste periode har vi været i arbejde.

Vores billede er stadig, at vi har et velfungerende og opdateret vandværk, der leverer vand med god kvalitet og med god forsyningssikkerhed – og til en rimelig lav pris. Vi er også et **mindre** vandværk, med den **sårbarhed** det kan give. Bestyrelsen har udarbejdet en beredskabsplan, hvor vi forsøger at være på forkant med de forstyrrelser der kan opstå.

Samtidig ligger der nogle ukendte udfordringer fra vores omverden. Der er ting som bestyrelsen gerne vil sætte i værk. Vi har en god økonomi og en glad, kompetent og arbejdsom bestyrelse – så vi har et godt udgangspunkt for arbejdet.

Status på vandværket og driften:

Først et par input omkring tilstand og drift af vandværket:

Vandkvalitet:

- Som det vigtigste har vi stadig en meget fin vandkvalitet. Der laves løbende analyser af vandet – ca. 3-4 gange årligt af eksternt firma – og de viser, at der pt. ikke er udfordringer af nogen slags hos os. Det kan selvfølgelig ændre sig over tid, både fordi der løbende sker justeringer af grænseværdier, men også fordi vores vandboringer kan ændre sig. Resultaterne af vandtest kan altid findes på vores hjemmeside. Vi oplever ind i mellem henvendelser om "hvidt vand", der skyldes luft i vandet – eller lidt grumset vand, som kan komme efter

reparationsarbejde. Begge dele forsvinder oftest af sig selv efter et stykke tid.

Boringer:

- Vores vand henter vi stadig fra vores tre vandboringer på Alleshavevej. De er fortsat i fornuftig drift. Det meste af vandet henter vi fra de to af boringerne, og den sidste supplerer vi med ind imellem. Vi er koblet sammen med to andre vandforsyninger med en ringforbindelse – Eskebjerg og Kaldred Ferieby – og det betyder, at vi ved akutte problemer kan hente vand herfra og omvendt. Dette samarbejde giver en stor sikkerhed på den korte bane – men i perioder med stort forbrug, kan vi ikke køre i mange dage med denne løsning.

Ledningsnet:

- Vores ledningsnet er i ret fornuftig stand – der har været ganske få ledningsbrud i de seneste år, og der er ikke tegn på, at vores ledningsnet er nedslidt. Vi ved, at anboringerne/tilslutninger bliver slidt og skal udskiftes efterhånden – det kan tages løbende sammen med den almindelige vedligeholdelse.

Vandværket:

- Selve vandværket med iltningstårn, filtre og pumper er moderniseret og fungerer stabilt og fornuftigt. Vi har netop afsluttet et omfattende arbejde med et **nyt indgangsparti** til selve vandværket. Det betyder at vi langt bedre kan adskille de følsomme røde dele af værket fra vores arbejdsområder. Det giver en langt bedre sikkerhed mod forurening. Der hvor vi pt. oplever den største sårbarhed er på vores IT-styring. Bestyrelsen er optagede af at styrke vores IT-sikkerhed og vi er i gang med at finde løsninger her – og her vil også blive investeret.

Vandtanke:

- Vores to vandtanke hvor vi opsamler det oppumpede vand er gamle, men i rimelig stand. Vi skal have lavet lidt småreparationer næste gang vi sender en dykker ned.

Vandspild:

- Vi har stadigvæk skarpt fokus på vores vandspild. Spild er forskellen på det vand vi pumper op, og det vand vi afleverer hos forbrugerne – altså vand der spildes undervejs. Det kan være brud på ledninger eller andre utætheder, fejl på målere eller andre ting. Alt spild er for meget – drikkevand skal ikke gå til spilde – men helt undgåes kan det nok ikke. Vi beregner det hvert år og prøver at sikre os så godt vi kan. På landsplan ligger vandspild på knap 8% - det er nogenlunde der vi ligger. Hvis vi kommer over 10% kommer der en afgift.

Driftsforstyrrelser:

- Der har været nogle få driftsforstyrrelser i perioden. Især oplever vi mange frostskeer hos forbrugerne. Det kan blive dyrt hvis der ikke bliver lukket ordentligt for vandet – og der går meget vand til spilde. Der kan gå tid før vi finder frem til hvor problemet er. Vi oplever også, at folk glemmer at lægge låg på målerbrønden – og så fryser vandet. Når vi så skal ud at finde fejlen, vil vi ofte være nødt til at lukke for vandet i et område. Der har f.eks. været et par ledningsbrud i det seneste år.

Brandhaner:

- Vi har haft et samarbejde med beredskabsstyrelsen og Kalundborg Kommune om brandhanerne i kommunen. Beredskabet har udarbejdet en ny plan, hvor de benytter langt færre brandhaner. Derfor skal alle brandhaner i vores vandværks-område nedlægges – der er 8. Der er afsat nogen midler til dette, men bestyrelsen har allerede besluttet, at gennemføre lukningene hurtigst muligt, så vi undgår den forureningsrisiko der ligger i, at vi har ubenyttede brandhaner stående.

For at sikre den videre udvikling af vores vandværk, er der nogle investeringer, som bestyrelsen vil foretage i de kommende år – det fremgår nu af vores investeringsplan, og der sker indtil videre indenfor rammerne af den nuværende økonomi. Men jeg vil lige trække et par ting frem:

- Udskiftning af **vandmålere** hos forbrugerne. Det vil give os mulighed for fjernaflæsning og hurtigere indsats ved brud – og det vil give færre forstyrrelser. Især er det vigtigt i sommerhusområder, hvor der ikke er folk hver dag.
- Vi investerer i en **generator**, så vi selv kan producere nødstrøm i en krisesituation. Ikke fuld leverance – men lidt er bedre end ingen vand.
- Vi investerer i højnelse af IT-sikkerhed. Her køber vi os til hjælp. Der er flere eksempler på hacking og andre IT-problematikker.
- Investeringer i energibesparende/grønne teknologier

Samlet set er det vores vurdering, at udgifter til drift, vedligehold og udvikling er indenfor rammerne af det prisniveau, som vi har i dag og som er indarbejdet i budgettet. Så med det vi kender i dag, så hænger det rigtig fornuftigt sammen.

Og så lidt om vandforsyning i et lidt bredere perspektiv.

Nationalt/kommunalt fokus på vandforsyning – BNBO, PFAS og andre stoffer, og nu også CO2-lagring i undergrunden:

Danmark er et af de steder i verden, hvor man stadig i stor udstrækning kan hente rent drikkevand i undergrunden og lede det direkte ud i vandhanerne. Det skal vi jo værne om.

Der har i de sidste år været langt større fokus på vores drikkevand, end vi har været vant til. Og disse dagsordener fylder selvfølgelig også i vores bestyrelsesarbejde:

PFAS-stofferne

- PFAS-stofferne dukker op flere og flere steder. Både fordi grænseværdierne er blevet ændret og der er bedre målemetoder. PFAS er en fællesbetegnelse for en stor gruppe af flourerede stoffer – der findes flere tusinde af dem. I drikkevandet testes bl.a. for PFOA og PFOS, som man hører om (PFNA og PFHxS). Hos os er der ikke påvist noget der ikke skal være der, men mange vandværker har udfordringer. Der kan renses for det – eller man fortynder vandet – men det er både dyre og uønskede processer. Bestyrelsen holder øje med vores vand.

BNBO:

- beskyttelse af boringsnære områder – er et andet nationalt fokusområde, som bestyrelsen er opmærksom på.
- Vi skal som alle andre vandværker forsøge at indgå frivillige aftaler om yderligere beskyttelse af jorden omkring vores borer.
- Det er ikke lykkedes os at nå til enighed med lodsejere, så der er pt. ingen aftale. Det er et billede som vi kender fra resten af landet hvor der er indgået meget få aftaler, lidt flere end for et år siden – det er økonomien der ikke kan opnås enighed om.
- Men endnu en gang blev fristen for indgåelse af frivillige aftaler udsat – og hvis ikke vi bliver enige om en aftale er det først i 25 vi kan vente indgreb.
- De udpegede områder er ikke så store hos os, så vi bliver ikke så hårdt ramt økonomisk, som man gør på andre vandværker. Men under alle omstændigheder vil det koste vandværket noget. Det er p.t. ikke indregnet i budgettet. Dog vil jeg nævne, at omkring en af vores borer har lodsejer på eget initiativ lavet sprøjtefri zone. Vi siger tak for at passe på vores vand.

CO2-lagring:

- Regeringen arbejder p.t. på at få lagret CO2 i undergrunden, og et af de områder er i spil, er her under vores område – i det der kaldes for Havnsø formationen, men som dækker et stort område ud mod Kalundborg og Jyderup og altså også i vores vandindvindingsområde. Det er en sag, som vi er meget opmærksomme på i bestyrelsen. Vores fokus er på hvad det kan betyde for vandkvaliteten hos os. Vi ved at eventuelle lagringer kommer til at ligge meget dybere end vores vandlag, men vi ved også at der altid er usikkerhed for vandkvaliteten forbundet med at bore ned gennem lagene i undergrunden, og måske med det meget høje tryk, som i givet fald kommer til at være i jorden under os. Der kan også ske forstyrrelser ifm. de anlæg og rørføringer, som følger med. Så ud fra et forsigtighedsprincip vil vi som bestyrelse følge udviklingen, og vi vil reagere, hvis vores interesser i rent og uforstyrret drikkevand

bliver berørt. Vi vil påpege hvor vi ser usikkerheder, sikre kompetente aktører og være opmærksom på de udpegede områder.

Vandmangel:

- Der mangler fortsat vand i Kalundborg. Efterspørgslen på vand er stigende. Der mangler vand generelt på Sjælland, og i Kalundborg er der et særligt stort behov. I løbet af de næste 10 år forventer man, at efterspørgslen på vand stiger til det tredobbelte - fra 3mill m³ årligt til 10 mill m³ vand årligt. Det er vand til den voksende industri i Kalundborg – især medicinalindustri – men også til landbrug og andre industrier. Derfor etableres i øjeblikket nye kildepladser. Og samtidig arbejdes der videre med indvinding af overfladevand, afsaltning og ændring af regler for procesvand. Vi følger arbejdet på afstand, bl.a. for at sikre, at det ikke påvirker vandstand og kvalitet i vores borer.

Private borer og brønde:

- Der er igangsat et arbejde med at få nedlagt private borer og brønde. Vi ved, at borer og brønde kan udgøre en sikkerhedsrisiko for vores drikkevand – og de skal lukkes forsvarligt af – ikke bare fyldes med brokker. Drøftelserne foregår mellem vandværker i Kalundborg og Kommunen. Der er afsat midler til det, men det er dyrt og det er svært at få den nødvendige hjælp fra kommunen. Så vi ved endnu ikke, hvordan det kommer til at ske.

Bestyrelsesarbejdet og sammensætningen:

- Der er stadig ca. 1700 forbrugerejede vandværker i Danmark – drevet af omkring 9000 frivillige. Det er et stort og vigtigt arbejde der bliver lavet.
- Vores bestyrelse har arbejdet godt og stabilt i den forløbne periode. Der er mange relevante kompetencer i bestyrelsen, og vi føler os relativt godt dækket ind. Der er stort fremmøde til vores arbejde, og alle byder ind. Det er dejligt.
- Vi er utrolig glade for samarbejdet med Buller, som tager sig af den daglige pasning af vandværket. Det er ham I får i røret, når I ringer og melder fejl eller har spørgsmål til driften, og det er ham I møder, når han er ude på aflæsningsture og vedligeholdelsesopgaver.
- Vi har et fint samarbejde med øvrige vandværker i Kalundborg gennem Vandrådet. Det er et godt netværk, der støtter os og hvor vi altid kan få hjælp og sparring. Og vi har god hjælp fra vores landsdækkende organisation Danske Vandværker.

Afrunding:

Vi ved selvfølgelig ikke hvad der kommer af krav og udfordringer i fremtiden. Det øgede fokus på beskyttelse af drikkevand vil betyde højere krav og ændringer, men vi ved kun lidt om hvor indgribende det bliver. Men som verden ser ud i dag har vi et fint fungerende vandværk, med god vandkvalitet og fornuftig økonomi.

Jeg vil gerne sige stort tak til alle i bestyrelsen for godt arbejde – og for den gode stemning, som vi altid har på møderne og når vi ellers ses. Og en stor tak til Buller for at holde det hele kørende.

Mette Hunsdahl

Formand for bestyrelsen

5. maj 2024